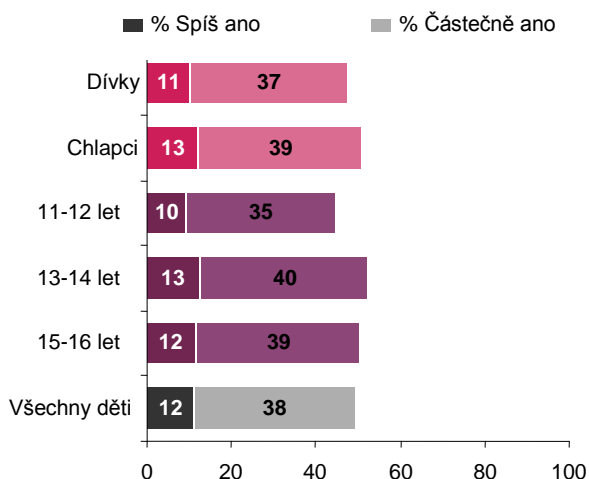

Riziková komunikace online

V rámci Dne bezpečnějšího internetu 2011 zveřejnil EC Safer Internet Programme výsledky své studie EU Kids Online II, ve kterých se zaměřil na průzkum chování mladé generace ve vztahu k navazování kontaktů v prostředí online. Referenční otázkou byla tato formulace: „Je pro mne mnohem jednodušší být sám sebou v prostředí internetu, než v přímém kontaktu s lidmi?“ Průzkum proběhl mezi dětmi a dospívajícími věkové skupiny 11 až 16 let aktivně používajícími internet.

Je pro mne mnohem jednodušší být sám sebou v prostředí internetu, než v přímém kontaktu s lidmi?

Zvolená formulace se vám může zdát na první pohled těžko uvěřitelná, ale možná budete výsledkem studie překvapeni:

- 38 % mladých Evropanů ve věku 11 až 16 let na tuto otázku odpovědělo, že pro ně je to jen částečně pravda, ovšem 12 % se shodlo v tvrzení, že jde o vysoce pravděpodobný stav. Věk a pohlaví v této kategorii nemají na výsledek v podstatě žádný vliv.
- Ti, kdo se shodli v názoru, že jde o velmi pravděpodobný stav, mají mnohem častěji problémy vytvářet přátelské vztahy se svými vrstevníky. To by mohlo znamenat, že online přátelství mohou kompenzovat těžkosti v navazování offline vztahů, tzn. vztahů v reálném životě.
- Tato skupina mladých také mnohem častěji hledá nové přátele online, chce si „přidat“ nové známé a kontakty anebo poslat informace osobního charakteru lidem, se kterými se nesečkala tváří v tvář. Má také tendenci předstírat, že je někým jiným, vystupuje pod změněnou identitou. Taková zjištění vedou k jednoznačnému závěru, že online život může vést k rizikovým komunikačním praktikám.
- Takřka polovina dotazovaných (45 %) hovoří s kontakty na internetu o jiných tématech, než při osobních setkáních v reálném životě.
- Třetina (32 %) komunikuje s online kontakty o osobních záležitostech, o kterých s nikým při offline osobních setkáních nehovoří.

Vztah dětí s jejich vrstevníky

	% Ne	% Částečně ano	% Spíš ano
Obvykle jsem sám, zpravidla si hraju sám nebo se zdržuji samotný	65	27	7
Mám minimálně jednoho dobrého kamaráda/kamarádku	8	12	80
Moji vrstevníci mě zpravidla mají rádi	6	30	63
Ostatní děti nebo mladí vrstevníci si mě zpravidla dobírají	82	14	3
Lépe vycházím s dospělými než se svými vrstevníky	60	31	9

Pozn. Dotazovány byly děti a mladí ve věku 11 až 16 let se 100% přístupem k internetu.

Dočasná náhražka anebo jednoznačný trend

Studie EU Kids Online argumentuje, že příležitost a riziko jdou ruku v ruce. To, co je pro některou skupinu dětí velká zábava, může být pro jiné riziko. Jedním z projevů adolescence je hledání vlastní identity a experimentování s ní. Ta část cílové skupiny, která vidí možnost být sama sebou ve světě online pouze jako částečnou, může lépe využívat benefitů online komunikace. Je pro ní méně trapné a frustrující diskutovat určitá témata online.

Jak si ale vyložit přiznání 12 procent Evropské mládeže, pro které je skutečnost, že na internetu mohou být sami sebou mnohem snadněji než v reálném životě, velmi pravděpodobná? Může to vést k několika dalším otázkám. Je to proto, že tato skupina mladých má osobní anebo sociální problémy přátelit se s lidmi při osobním kontaktu, což jim kompenzuje prostředí internetu? Nebo je to proto, že tráví online mnoho času a vede je to k pocitu, že se více „doma“ cítí právě v prostředí internetu? Nebo spolu obě možnosti velmi úzce souvisí?

Trávení více času v online prostředí a vykonávání více aktivit na internetu prostřednictvím jeho aplikací vede k přiznání o jistotě vyjádření vlastní identity právě na internetu. Podle studie lze vysledovat rostoucí pravděpodobnost takového tvrzení u dětí v přímé závislosti na délce času, který stráví na internetu. Podobné to je i v závislosti na počtu používaných aplikací.

Jaká jsou zde rizika?

Jedním ze závěrů studie je zjištění, že děti, které se cítí být samy sebou právě na internetu, jsou mnohem zranitelnější. Vzhledem k této skutečnosti bylo předmětem dalšího výzkumu, zda projev této skupiny v prostředí internetu lze považovat za rizikové chování.

Aktivity dětí ve vztahu k online kontaktům. Tabulka uvádí procentuální vyjádření počtu dětí z dotazované skupiny, které v průběhu posledních 12 měsíců vykonaly popsanou aktivitu.

Aktivita v prostředí internetu	“Myslím si, že je jednodušší být sám sebou v prostředí internetu, než v přímém kontaktu s lidmi.”	
	Spíš ano	Ne/ částečně ano
Vyhledání nových přátel v prostředí internetu	34 %	22 %
Přidání nových kontaktů do svých seznamů přátel nebo adresářů, se kterými se ovšem nikdy neselekaly osobně	27 %	17 %
Odeslání osobních informací online kontaktu, se kterým se nikdy neselekaly při reálné schůzce	14 %	6 %
Předstírání jiné identity na internetu na rozdíl od skutečné v reálném životě	12 %	5 %
Odeslání vlastní fotografie anebo videa kontaktu, se kterým se nikdy neselekaly osobně	11 %	5 %
Dítě bylo v posledních měsících v kontaktu s člověkem, kterého poprvé potkalo na internetu, ale který nemá žádnou další spojitost s jeho životem.	30 %	25 %

Pozn. Dotazovány byly děti a mladí ve věku 11 až 16 let se 100% přístupem k internetu.

Z tabulky je patrné, že pro skupinu mladých uživatelů, kteří vnímají možnost vyjádření vlastní identity na internetu mnohem jednodušejí, než ve světě reálném, existuje celá řada forem potenciálně rizikové komunikace. Ta sice nemusí hned vést k některému z typů ohrožení, ale nezapomínejme, že tato možnost zde je.

S dětmi, pro které je velmi složité navazovat kontakty v reálném světě, je tedy velmi důležité diskutovat otázky rizik online kontaktů a komunikace. To samé platí i pro sdělování osobních informací. Ty je třeba chránit a nakládat s nimi velmi obezřetně.